

ПЕРЕДМОВА

Навчальний посібник з «Інституційної економіки» призначено для студентів економічних спеціальностей, що навчаються за програмою бакалаврату. Дана дисципліна зовсім нещодавно була запроваджена до навчального курсу, але, враховуючи тенденції розвитку сучасної економічної науки, вона є необхідною для формування повноцінного світогляду майбутнього економіста.

Інституційний напрям має більш ніж столітню історію. Не дивлячись на це, він є настільки своєрідним за проблематикою, що до цього часу навіть не склалося єдиної загальновизнаної класифікації його теорій. У процесі свого становлення інституціоналізм пройшов кілька етапів і, ймовірно, поступово буде завойовувати все більш стійкі позиції в науці і при вирішенні практичних задач. Це пов'язано з доведеністю вагомому впливу інституційної структури суспільства на результати окремих суб'єктів господарювання та макроекономічні досягнення.

Інституціоналізм цікавий виходу за межі звичного кола економічних проблем, завдяки дослідженню таких ситуацій, які раніше не вписувалися в економічну науку, завдяки постановці й пошуку відповідей на такі питання, на які інші галузі економіки відповісти неспроможні. Даний напрям тісно контактує із соціологією, правом, психологією, історією і завдяки цьому допомагає краще зрозуміти поведінку економічних агентів, причини конфліктів між ними та умови прийняття оптимальних рішень.

На початку вивчення інституційної економіки в деяких студентів виникає враження, що це суто теоретична дисципліна, і вони не знайдуть їй практичного застосування на робочому місці. Насправді, це помилкове враження, оскільки напрацювання теоретичних знань на перших лекціях – це прелюдія для обговорення і розуміння реальних проблем, з якими працівники будуть стикатися і на фірмах, і в державних структурах.

Курс інституційної економіки включає переважно теорію неінституціоналізму. За структурою даного посібника після вивчення сутності інститутів, їх взаємозв'язку з цінностями, нормами, правилами розглядаються базові неінституційні теорії прав власності, трансакційних витрат та контрактів. Знайомство з ними створить наукову основу для вивчення теорії організацій, перш за все, домогосподарства, фірми, держави, їх взаємозв'язку з інституційною структурою суспільства. Теорія держави буде доповнена теорією суспільного вибору, яка переконливо обґрунтовує «фіаско держави», по-новому ставлячи питання щодо взаємовідносин між державою та ринком. Завершується посібник

розглядом теорії інституційних змін та особливостей трансформації інституційної структури України.

Кожна тема починається переліком питань, до яких у дужках надаються ключові терміни. Вони являють собою скорочений план питання, і за ними можна з'ясувати, чи засвоєно матеріал теми.

Крім лекційного курсу, посібник включає список літератури, рекомендованої для поглиблення знань з кожної лекції, тести для перевірки засвоєння матеріалу та питання до обговорення.